

52. spacer historyczno-krajoznawczy – wojny szpiegów w Kotlinie Jeleniogórskiej

W ostatnią środę czerwca zaprosiłem chętnych na kolejny, już 52 spacer historyczno-krajoznawczy. Tym razem tematem spaceru była mroczna przeszłość związana z przenikaniem wywiadów różnych państw na naszym terenie. W Muzeum Historii i Militariów (Oddział Muzeum Karkonoskiego) w Jeleniej Górze przygotowano wystawę pt. „Wojny szpiegów w Kotlinie Jeleniogórskiej”, która przybliży działalność obcych wywiadów w XX wieku starających się pozyskiwać różnego rodzaju informacje. Z perspektywy czasu wydaje nam się dzisiaj, że niektóre z nich były zupełnie nieprzydatne. Bo na przykład co mogło obchodzić obcy wywiad jakie u nas obowiązują ceny na podstawowe produkty żywnościowe. A jednak. Trzeba oczywiście uświadomić sobie, że wówczas technika nie była tak rozwinięta jak dzisiaj. Nie było Internetu a aparaty fotograficzne wielkości paczki papierosów były szczytem techniki szpiegowskiej. Oczywiście głównym celem każdego wywiadu było pozyskiwanie informacji o jednostkach wojskowych czy zakładach przemysłowych. W miarę upływu czasu oprócz agentów służby wywiadowcze powoli zaczynały korzystać z nowinek technicznych takich jak satelity czy samoloty szpiegowskie mogące pozyskiwać dane z tak dużych wysokości, że obrona terenu nie była w stanie ich zestrzelić.

Foto: Krzysztof Tęcza

Na wystawie zgromadzono m.in. maszyny szyfrujące, tajne dokumenty, miniaturowe aparaty fotograficzne, sprzęt podsłuchowy. Pokazano także rarytasy takie jak „bułgarski parasol”

za pomocą którego eliminowano niewygodne osoby poprzez wstrzyknięcie im trucizny. Możemy zobaczyć jak wygląda znaleziona na naszym terenie bateria z niemieckiej radiostacji arktycznej. Jednak największe zainteresowanie wzbudza polska maszyna szyfrująca „Dudek”, której kodu nigdy nie złamano. Była ona lepsza od słynnej Enigmy.

Po tej niezwykle ekscytującej prezentacji zostaliśmy oprowadzeni po wystawie stałej gdzie opiekujący się nią pan Piotr w bardzo przystępny sposób opowiedział o eksponatach wykorzystywanych do szpiegowania i zwalczania akcji wywiadowczych.

Foto: Krzysztof Tęcza

Na drugą część spaceru poprowadziłem wszystkich przez Wzgórze Kościuszki do niezwykle atrakcji turystycznej kryjącej się w wykonanych w latach czterdziestych XX wieku przez Niemców korytarzy kryjących schron przeciwlotniczy dla mieszkańców Jeleniej Góry. Time Gates czyli Bramy Czasu to miejsce do którego, zwłaszcza w sezonie letnim, zdąża wiele grup turystycznych. Jest to bowiem nie tylko trasa ukazująca najciekawsze atrakcje Karkonoszy ale także miejsce o stałej niskiej temperaturze. Pozwala to przy dzisiejszych upałach nieco się schłodzić.

My zapoznaliśmy się z zachowanymi korytarzami mającymi w razie potrzeby dać schronienie kilku tysiącom osób. Jak się okazuje podziemia były zaopatrzone w ujęcia wody pitnej, miejsca do spania, ba dzięki agregatom wytwarzającym energię elektryczną były oświetlane. Sama zaś konstrukcja ścian była tak wykonana, że nawet gdyby częściowo zawaliła się to pozostawał

margines pozwalający na wydostanie się na zewnątrz. Podziemia zostały wyposażone w kilka wejść, z których nie wszystkie są dzisiaj dostępne.

Foto: Krzysztof Tęcza

52. spacer historyczno-krajoznawczy został zorganizowany przez Muzeum Karkonoskie i Regionalną Pracownię Krajoznawczą Karkonoszy działającą przy Oddziale PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze.

Dziękuję pracownikom Muzeum Historii i Militariów za bardzo ciekawe oprowadzanie po ekspozycji a pracownikom Time Gates za umożliwienie zwiedzenia dawnego schronu oraz wyprowadzenie nas na powierzchnię bez strat osobowych.

Krzysztof Tęcza